

Velkommen til Zürich

Zürich er en by det er enkelt å trives i. Sentrumsområdene med sine snirklete brosteinsgater og lystige uteliv er høyst sjarmerende, og i motsetning til storbyer i mange andre vestlige land ser du nesten ikke tiggere, grafitti, prostituerte eller narkomane i sentrum.

Sveits er et land med lav arbeidsledighet og lite kriminalitet.

Selv om hovedstaden i Sveits er Bern, er det i Zürich du finner Nasjonalmusèet, Sveits største kirke, Operahuset, Børsen, de internasjonale finansbankene og hovedkvarterene til utallige multinasjonale selskaper.

Shoppeglade turister har gode dager i Zürich. Byen har et enormt utvalg av varer av beste kvalitet, men billig er det definitivt ikke. Zürich er også en ypperlig base for å utforske resten av landet, og nesten ingen deler av Sveits ligger mer enn to-tre timers togtur unna.

Verdensberømte vintersportsteder som St.Moritz og Davos ligger rett ved Zürich, slik at dette er en by du kan besøke hele året.

www.reiseplaneten.no

Fly til Zürich

Det er ingen sak å komme seg til Zürich med fly. Både SAS og Swiss flyr direkte fra Norge til Zürich i skrivende stund. Zürich-rutene til går direkte fra Gardermoen flere dager i uken. Flyreisen tar ca 2,5 timer og er du heldig kan du få flypriser tur og retur fra 1000 kroner inkludert flyplassavgifter, hvis du er tidlig ute.

Alternativt flyr KLM daglig til Zürich fra både Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Torp og Gardermoen, men via Amsterdam. Priser fra 1800 kroner, og en reisetid på minst 4,5 timer, avhengig av hvor i Norge flyreisen starter, og hvor lenge du må vente på Schiphol, flyplassen i Amsterdam.

Zürichs internasjonale flyplass er Sveits største og mest trafikkerte flyplass, og ligger 10 kilometer nord for sentrum. Dette er hovedkvarteret for det' største flyselskap i Sveits, Swiss International Airlines. På flyplassen er det selvsagt alt man forventer av butikker, spisesteder, bilutleie, hotellbooking, bank og informasjon.

Minst hvert 15.minutt går det tog inn til byens sentralbanestasjon. Turen tar bare ti minutter og koster ca 30 kroner. En taxi vil antagelig koste deg ca 250 kroner. Fra flyplassen går det også busser til mange forskjellige destinasjoner i Sveits, blant annet vintersportsstedene.

Husk at Sveits er ikke medlem av Schengen, så du må kunne vise pass ved ankomst, uansett om du ankommer med fly, tog, bil eller buss. Fra 1.januar 2009 er Sveits medlemmer, men pass er likevel eneste gyldige legitimasjon og bør medbringes.

I enden av Zürichs fremste shoppinggate Bahnhofstrasse finner du jernbanestasjonen

Bli kjent med Zürich

Zürich startet sin historie for totusen år siden som romersk tollstasjon på grensen mellom Gallia og Romerriket, og ble ikke by før på 1200-tallet. I dag er Zürich vokst til å bli den største byen i Sveits med rundt 375000 innbyggere.

Zürich er et viktig økonomisk senter i Europa og byen er selvfølgelig det kulturelle og finansielle midtpunkt i Sveits, til tross for at Zürich ikke er hovedstad. Hovedstaden heter Bern. I følge en undersøkelse utført av Mercer Consultings var Zürich den byen i verden med høyest livskvalitet for sine innbyggere.

Sveits har idag rundt 7,5 millioner innbyggere, og har eksistert som selvstendig nasjon siden 1291. Sveits har i århundrer vært et nøytralt og fredselkende land, kanskje ikke så rart når de har hatt naboer som Napoleon, Mussolini og Hitler. Landet har ikke vært i krig siden 1815, og det er i Sveits du finner hovedkvarterene til humanitære organisasjoner som Røde Kors, FN og Verdens Helseorganisasjon.

Sveits har fire offisielle språk: tysk, italiensk, fransk og retoromansk. Zürich er tyskspråklig, men dialekten kan være litt vanskelig å forstå for de som kun er vant til vanlig tysk. De fleste innbyggerne snakker engelsk, noe som kanskje ikke så rart i en by hvor hver tredje person er utenlandsk statsborger.

Den største gruppen av disse utenlandske statsborgerne er riktignok tyskere, mens det er påfallende få innvandrere fra Asia og Afrika sammenlignet med andre europeiske storbyer.

Målt opp mot andre sveitsiske byer er Zürich en moderne by. Zürich har en idyllisk beliggenhet ved nordvestsiden av innsjøen Zürichsee og deles i to av elven Limmat. De aller fleste severdighetene og attraksjonene ligger i nærheten av elven, på begge bredder.

Zürich er en svært grønn by, med mange grøntarealer, trær, kanaler og parker. Gjennom spaserturer i byen vil du stadig vekk komme over drikkfontener med godt og rent vann.

Niederdorf – Øst i Gamlebyen

Den mest sjarmerende delen av Zürich vil de fleste synes er Niederdorf, området øst for Limmat. Dette er en del av Altstadt, Zürichs gamleby. Her er trange brosteinskleddede gågater og gamle middelalderbygninger som maksimalt strekker seg opp til fire etasjer.

Bydelen strekker seg fra elven og oppover i åsene. Langs elvebredden finner du gaten Limmatquai, med promenade på den ene siden og kafèer og butikker på den andre. Her ligger byens gamle rådhus, og landets største kirke, Grossmünster.

Kirken stod ferdig på 1300-tallet, og troner på en bakketopp. Et par hundre meter øst for kirken ligger Sveits fremste kunstgalleri, Kunsthaus, som har en av verdens største samlinger av klassisk kunst. Liker du mestere som Picasso og Munch så er Kunsthaus verdt et besøk.

Parallelt på oversiden av Limmatquai går gaten som regnes som Zürichs utelivssentrum, Niederdorfstrasse. Her ligger alt fra trendy klubber til strippebuler og århundregamle ølkneiper.

Går du sørover, skifter Niederdorfstrasse navn til Marktgasse, Münstergasse og Oberdorfstrasse, men fortsatt med mange spisesteder og butikker. Bruk også tid på å rusle rundt i de trange gågatene ovenfor Niederdorfstrasse, som er særst hyggelige. I 1917 bodde selveste Lenin i Spiegelgasse 17, hvor han satt og planla den russiske revolusjon.

På den nordlige enden av Niederdorfstrasse ligger taubanen Polybahns nedre stasjon. Den 120 år gamle taubanen tar deg rett opp til Zürichs gamle universitet. Dette er det største universitetet i Sveits med nærmere 25000 studenter. Her har store navn som Einstein, Röntgen og Schrödinger arbeidet. Ved Polybahns øvre stasjon er det en stor terrasse med kafeer og en fin utsikt over Zürich. De mange studentene bidrar selvsagt til et godt uteliv, og ingen byer i Europa har flere klubber og barer enn Zürich, i forhold til folketallet.

Den 120 år gamle taubanen Polybahn bringer studenter og forelesere opp til Zurich's universitet

Hauptbahnhof og Gamlebyens vestre områder

Utenfor Polybahns nedre stasjon kan du krysse broen Bahnhofbrücke til Zürichs vestre bydeler, selv om du fortsatt er i Gamlebyen. Du går da rett på Hauptbahnhof, byens hovedtogstasjon, og rett nord for denne ligger Sveits Nasjonalmuseum, Landesmuseum.

Sør for togstasjonen starter det som kanskje er den dyreste og mest eksklusive shoppinggaten i hele verden. Bahnhofstrasse er en halvannen kilometers allè med eksklusive og kostbare butikker som Chanel, Armani og Cartier i tillegg til alle kjedebutikkene.

Paradeplatz og Bellevue Platz

Bahnhofstrasse fører til Paradeplatz, hvor hovedkvarterene til flere av Sveits mektige banker befinner seg. Men også i denne moderne forretningsbydelen glimrer skyskraperne med sitt fravær. Bahnhofstrasse følger de nå ikke-eksisterende gamle bymurene som omga Zürich i middelalderen.

I enden av Bahnhofstrasse ligger Bürkliplatz ved bredden av den idylliske Zürichsee med sine mange svaner. Her er også kaiene med båter som kan ta deg til andre steder ved innsjøen. Zürichsee er populær å bade i på sommerstid, og vannet er meget rent.

Innsjøen er hele 40 kilometer lang, men kun 3 kilometer på sitt bredeste. Fra Bürkliplatz kan du krysse Limmat over broen Quaibrücke til Bellevue Platz, og rett nedenfor ligger Zürichs operahus.

Fra Bellevue Platz begynner en tre kilometer lang idyllisk promenade langs innsjøen, som blant annet passerer et område hvor byens innbyggere elsker å samle seg for å bade og grille på varme sommerdager. Du passerer også en kinesisk hage, en gave fra søsterbyen Kunming.

Gamlebyens sentrum

I Gamlebyen, mellom Bahnhofstrasse og Limmat-elven, ligger flere interessante områder og bygninger. Fraumünster er byens eldste kirke, fra år 823, og kirken har steinglassvinduer av den kjente kunstneren Marc Chagall. Like nord for Fraumünster ligger St.Peterskirken som har verdens største urskive på tårnet sitt, med en diameter på 8,7 meter. St. Peterskirken ligger ved foten av åsen Lindenhof, som på mange måter er Zürichs startpunkt. Det var her romerne bygget sin festning og tollstasjon for 2000 år siden, men det er ikke stort igjen av denne.

Følger du Lindenhofstrasse, vil du se eldgamle romerske steintavler og gravsteiner langs veien, som utrolig nok er fri for grafitti. På toppen er en stor og trivelig terrasse, med en glimrende utsikt mot Limmat og Zürichs østre deler. Her er også flere store sjakkbrett med halvmeter store brikker, hvor byens eldre herrer stadig samler seg og utfordrer hverandre.

Turist i Zürich

Hvis du skal tilbringe en helg i Zürich og har tenkt å få med deg de største attraksjonene og galleriene, kan det være en svært god idé å investere i et ZürichCARD. Dette er et pass som gir deg fri bruk av alle kollektive transportmidler, fri adgang til mer enn 40 muséer og gallerier pluss andre rabatter og fordeler. Et 24-timerskort koster ca 85 kroner for voksne og ca 60 for barn, mens et 72-timers pass koster ca 170 kroner for voksne og ca 120 for barn.

Zürichs sentrale områder dekker kun et begrenset geografisk område og de fleste attraksjonene ligger langs de siste par kilometerne av Limmat før den ender i Zürichsee. Er du noenlunde frisk til beins, og været er greit, er det en fornøyelse å rusle rundt her, selv om det kan være ganske bratt, særlig på østbredden. Hvis du foretrekker en guidet omvisning med transport, kan du ta en gammeldags trikketur, kanskje i kombinasjon med et cruise på Zürichsee eller Limmat?

Dag 1 i Zürich

Vi starter første dag i Zürich på byens hovedtogstasjon, hvor du kan stikke innom turistkontoret og bli utstyrt med et bykart og det du måtte ha behov for av brosjyrer og informasjon. Skal du reise videre innenfor Sveits, hjelper de deg også med hotellreservasjoner.

Du kan jo starte med å sette deg inn i Sveits' og Zürichs historie på Nasjonalmusèet som ligger rett ved togstasjonen. Landsemuseum tar for seg landets historie fra forhistoriske tider, via middelalderen og opp til våre dager.

Musèet ligger i en imponerende bygning med mange tårn, og ble ferdig i 1898. Her er også en stor og elegant park, som er omgitt av elvene Limmat og Sihl på to av tre sider. Kryss en av broene som tar deg over Limmat, og spaser ned langs elvepromenaden til Bahnhofbrücke. Rett til venstre for deg ser du inngangen til den 120 år gamle taubanen Polybahn, som hovedsakelig frakter studenter og forelesere opp til Zürichs universitet. Hvis du har kjøpt et vanlig dagskort kan dette fint brukes på den minuttlange reisen, og fra Polyterasse har du en flott utsikt over Zürichs vestre deler og elven Limmat. Når du har tatt banen ned igjen, kan du svinge til venstre inn i Zürichs fremste utelivsgate, gågaten Niederdorfstrasse.

I gågaten Niederdorfstrasse i Zurichs gamle bydeler ligger utestedene, pubene og spisestedene tett i tett.

Denne gågaten er breddfull av småbutikker, spisesteder, barer og hoteller, og skifter etterhvert navn til Marktgasse, Münsterergasse og Oberdorfstrasse. Områdene ovenfor er også svært sjarmerende, så sving opp til venstre i Brunngasse, og inn til høyre i Froschaugasse. Du kommer snart til Neumarkt (Det Nye Markedet) som opprinnelig ble bygget like utenfor de gamle bymurene. Her finner du garantert en hyggelig restaurant eller café hvor du kan spise lunch.

Følg Neumarket vestover igjen til Spiegelgasse. Legg merke til nr 19, hvor Lenin bodde i 1917, og er stedet hvor han planla den russiske revolusjon. Du kommer etterhvert ned i Münsterergasse, en forlengelse av Niederdorfstrasse. Går du denne sørover, vil du snart stå ved Sveits største kirke og et av Zürichs fremste landemerker, Grossmünster. For ti kroner kan du gå opp de bratte trappene til toppen av et av de karakteristiske tvillingtårnene, og bli belønnet med en fabelaktig utsikt over elven og byen.

Når du kommer ut, går du ned til elven. Her kan du krysse Limmat på Münsterbrücke som fører deg rett til Zürichs andre viktige kirke, Fraumünster. Dette er byens eldste kirke, fra år 853, men kirken er nesten like kjent for sine glassmalerier av kunstneren Marc Chagall.

Fortsett rett nordover, og du kommer snart inn i en frydefull liten labyrint av trange brosteinsgater. Det går ofte an å orientere seg etter klokketårnet på St.Peterskirken, som har verdens største urskive, med en diameter på 8,7 meter. Den ligger ved foten av Lindenhof, åsen hvor romerne bygde sin festning som ble starten på byen Zürich for 1800 år siden.

Hvis du går opp den idylliske Lindenhofstrasse, kommer du til en stor terrassepark med vakker utsikt mot Limmat og Zürichs østre deler. Her er flere store sjakkbrett med halvmeter store brikker,

hvor byens eldre herrer stadig samler seg og utfordrer hverandre. Legg merke til statuen på en sokkel, til ære for byens kvinner som kjempet mot tyske invasjonsstyrker i 1291.

Ta så første gate til venstre, Kuttelgasse, og du vil komme ned i Rennweg, en av Zürichs typiske shoppinggater. Følger du denne nedover, vil du komme til shoppinggata med stor S, den eksklusive og fasjonable Bahnhofstrasse. Her må de fleste av oss nøye seg med vindusshopping, for som sveitserne sier; "Hvis du må spørre om prisen, så har du ikke råd".

Bahnhofstrasse er 1,4 kilometer lang, og strekker seg fra Hauptbahnhof, Zürichs sentralbanestasjon, og ned til innsjøen Zürichsee. Hvis du ikke har ubegrenset med penger på bankkontoen, er det en idé å gå tilbake til de østre bredder og shoppe i gatene rundt Niederdorfstrasse istedet, eller i Shop Ville som ligger under Hauptbahnhof.

Etter en tur tilbake på hotellet for å få satt fra seg shoppingposene og dusjet, er det på tide å tenke på middagen. Og er man først i Sveits, så hvorfor ikke spise sveitsisk? Noe av det mest sveitsiske du kan få, er fondue, og en av Zürichs mest anerkjente fonduerestauranter er **Adlers Swiss Chuchi**, ved Hotel Adler i krysset Niederdorfstrasse/Rosengasse. Prisene starter på rundt 150 kroner per pers. Bordreservasjon anbefales. Etterpå har du Zürichs beste utvalg av klubber og barer rett utenfor dørstokken, i Niederdorfstrasse og videre sørover bør de fleste kunne klare å finne seg et sted hvor de trives.

Dag 2 i Zürich

I dag er det på tide å komme seg litt ut av sentrum og få frisk luft i lungene. Et av Zürichinnbyggernes favoritt-utfluktssteder er byens høyeste fjell, Uetliberg på ca 875 meter. Raskeste måte å komme seg dit på, er å ta lokaltog S10 fra Hauptbahnhof til stasjonen Uetliberg. Herfra går du på noen minutter til toppunktet hvor det er en utsiktsterrasse med benker, kikkerter og en restaurant.

Hvis du er rask til beins og ikke sier nei til en liten utfordring, så tar du heller trikk nummer 13, for eksempel fra Paradeplatz på Bahnhofstrasse, til endestasjonen Albisgüetli. Herfra går du oppover, og du vil snart se et skilt som viser de alternative gangveiene til toppen. Det står også hvor lang tid du kan regne med og bruke, og hvor slitsom ruten er. Bare hold deg til hovedstien som jevnlig markeres med gule trekkanter på trestammene. Du kan nesten ikke gå feil. Regn med 40-60 minutter til toppen. Stien er snirklete, men ikke altfor bratt. Noen trappeetapper er det også, men flere benker er satt ut slik at du kan ta en pust i bakken. Det kan være lurt å ta med noe å drikke, for det får du ikke kjøpt før du er på toppen av Uetliberg. Men drikkefontener med friskt vann vil du kanskje finne underveis.

I middelalderen fantes det seks slott og festninger i området på og rundt Uetliberg. Disse vil du ikke få øye på i dag. Du har derimot en fabelaktig panoramautsikt mot Zürich, innsjøen og regionen rundt, spesielt hvis du tar trappene opp i toppen av utsiktstårnet som er bygget her,

ved siden av TV-tårnet som naturlig nok også er plassert på distriktets høyeste punkt. Skulle du falle helt pladask for stedet og utsikten, så trenger du ikke engang reise ned igjen, det er faktisk et hotell her oppe også.

Uansett om du tok turen til fots eller med tog, er det ikke noe problem å gå ned. Dette vil kanskje ta deg en halvtime i godt driv, og nederst står trikken klar til å ta deg tilbake til sentrum. Hopp av på Paradeplatz og gå sørover på Bahnhofstrasse. Du kommer da til Bürkliplatz, hvor det regelmessig kommer og går båter som tar deg med på en tur på Zürichsee.

Båtturen trenger ikke være så lang, du kan for eksempel kjøre bare ett stopp til Zürichhorn, en stor og populær familiepark ved innsjøens østre bredder. Benytt samtidig anledningen til å besøke de kinesiske hagene, en gave fra Zürichs vennskapsby Kunming. Åpent mellom 1100 til 1900 fra mars til oktober.

Hvis du fortsatt føler deg frisk og opplagt, er det ikke langt å gå tilbake til sentrum, rundt to kilometer langs Zürichsee. For dagens siste kulturaktivitet kan du svinge opp til høyre i Rämistrasse når du ankommer Bellevue Platz, og besøke byens fremste kunstgalleri, Kunsthaus. Her kan du se verker fra 1400-tallet og opp til i dag, blant annet av Munch, Monet, Rodin og Picasso.

Etter en lang dag med mange kilometer tilbakelagt er det vel på tide med en tur tilbake til hotellet og dusjen. På kvelden kan du velge og vrake i de mange spisestedene og utestedene i alltid trivelige Niederdorf.

Hoteller i Zürich

Zürich er ikke en billig by, og de fleste hoteller har peilet seg inn på forretningskundene som ikke tenker pris. Mange av hotellene har heldigvis lavere helgepriser for turister, og standarden er ypperlig. Ønsker du et rom med utsikt mot innsjøen eller Bahnhofstrasse, blir prisene høyere.

Det finnes rimeligere turistklassehoteller i gamlebyen, f.eks. ved den livlige Niederdorf-bydelen, hvor de færreste forretningsreisende har noen interesse av å bo. Her kan du regne med å betale fra 400 kroner og oppover per person per natt i dobbeltrom på et sentralt turistklassehotell.

Følgende hoteller vurderes å være blant de som gir mest valuta for pengene:

Schweizerhof Hotel Zurich

Adressen er *Bahnhofplatz 7*. Dette er et tradisjonsrikt 4-stjerners hotell med 117 rom i enden av den eksklusive Bahnhofstrasse, rett ved jernbanestasjonen. Størrelsen på rommene kan variere noe, men de er generelt romslige og i perfekt stand, med lydtette vinduer, klimaanlegg, internetttilgang, safe, minibar og en fruktkurv som velkomsthilsen. Hotellet har treningsstudio, bar, café og en elegant restaurant.

Hotel Helmhaus

Adressen er *Schiffände 30*. Dette 4-stjerners hotellet har bare 24 rom, med god beliggenhet ti minutters gange fra togstasjonen. Alle rommene har minibar, safe, internetttilgang og klimaanlegg. Mange gjester trekker også frem frokostbuffeten som et høydepunkt.

Hotel Adler

Adressen er *Rosengasse 10*. Dette 3-stjerners hotell beliggende i Niederdorf-distriktet, midt i Gamlebyen, som har tatt imot reisende siden 1300-tallet. Gratis internetbruk for gjestene, og en god restaurant med fondue. 52 enkle, men rene og praktiske rom med de nødvendige fasiliteter som minibar og TV, men ikke klimaanlegg. Nok av restauranter, barer og butikker i nabolaget.

Hotel Continental

Adressen er *Stampfenbachstrasse 60*. Dette er et 4-stjerners hotell som tidligere var et Sofitel-hotell. Hotellet har 134 rom og befinner seg kun fem minutters gange fra togstasjonen og Niederdorf. 137 rom, alle med klimaanlegg, minibar, internetttilgang og safe. To restauranter; en fransk og en kinesisk.

Reiseplanetens tips!

Zig Zac Rock Hotel, Marktgasse 17. Hvis du er ungdommelig til sinns og bare ønsker et rom hvor du kan sove og sette bagasjen, kan du vurdere Zic Zac. Dette enkle hotellet ligger i to gamle middelalderbygninger midt i det livligste strøket i Gamlebyen. Her kan du få et fargesprakende enkeltrom fra 475 kroner eller et dobbeltrom for 675 kroner, riktignok med bad på gangen. 51 rom, alle oppkalt etter en rockestjerne, fra Elvis til Cyndi Lauper.

Shopping i Zürich

Zürichs hovedgate er den verdensberømte shoppingavenyen Bahnhofstrasse. Her er halvannen kilometer med eksklusive og kostbare butikker som Bottega Veneta i nr 25, Louis Vuitton i nr 30, Chanel i nr. 39 og Cartier i nr 47 i tillegg til alle kjedebutikkene. Her kan du titte på prislappene på Rolex-klokkene i utstillingsvinduene og himle med øynene over at noen er villige til å bruke 180000 kroner på å passe tiden, eller du kan gå inn og kjøpe en. Parallellgaten Löwenstrasse er også en av Zürichs fremste shoppinggater.

De fleste av oss vil nok føle seg mer hjemme i Niederdorf-området i Zürichs gamleby, hvor det finnes en rekke mindre butikker.

De fleste av disse har tilsynelatende eksistert siden 1500-tallet. Niederdorfstrasse og ned til Oberdorfstrasse og Limmatquai ved elven er obligatorisk for shoppingglade turister, men sørg for å titte innom de mange sidegatene også! Du kan plutselig snuble over en liten favorittbutikk bortgjemt i et smug.

Hva kjøper man?

De mest typiske artiklene turister kjøper med seg hjem fra Sveits, er utvilsomt klokker, lommekniver og sjokolade. Sveitsiske ur er blitt synonymt med presisjon og kvalitet, og det finnes nesten ikke en øvre prisgrense for de mest eksklusive, som Rolex og Omega.

Hvis du har 180,000 kroner å svi av på et armbandsur, er Zurich rette sted å dra på shopping.

Du kan riktignok finne billige armbåndsur i Zürich, men hvis prisen er under 40 sveitserfranc, eller 200 kroner, så er det antagelig importvarer fra Asia. De rimeligste sveitsiske urene er det velkjente Swatch-merket, og M-watch.

Lommeknivene, eller Swiss Army Knifes som de kalles internasjonalt, er også en av Sveits' fremste oppfinnelser og salgsvare. Som navnet antyder, ble de ganske riktig fremstilt for den sveitsiske hæren i 1891. Du får kjøpt disse høykvalitetsknivene hos Riethmüller AG i Bahnhofstrasse 31, eller rimeligere varianter på turistbutikkene. Og ikke ta den med deg i håndbagasjen når du skal hjem!

Sveitsisk sjokolade regnes blant verdens beste, og er en bestselger i turistbutikkene, eller hos de største dagligvarebutikkene Coop og Migros, som har enormt godt utvalg i sjokoladehyllene sine. Det ypperste av sveitsisk sjokolade finner du hos det tradisjonsrike Confiserie Sprüngli i Bahnhofstrasse 21, som også er Zürichs eldste bakeri. Alternativt besøker du Teuscher i Storchengasse 9.

Shoppingsentere

På Bahnhofstrasse ligger to av byens største varemagasiner. Det tradisjonsrike **Jelmoli** har eksistert siden 1833, men ligger i dag i skarp konkurranse med det moderne **Globus**.

Zürichs mest populære shoppingsenter er nok likevel **Shop Ville** under jernbanestasjonen, som er et av få steder som faktisk har åpent syv dager i uken, fra 0900 til 2100.

Markeder

På Bürkliplatz i sørenden av Bahnhofstrasse, og på Helvetiaplatz vest for togstasjonen, arrangeres det blomster- og grønnsaksmarkeder hver fredag mellom 0600 og 1100. På lørdager er det alt mulig av bruksaker som selges på Bürkliplatz fra hundrevis av småboder.

Sjekk også ut ankomsthallen på togstasjonen på onsdager, da holdes gourmetmarkedet med sveitsiske matprodukter i fokus.

Generelt om shopping i Zürich

Butikkenes åpningstid er normalt fra 0900 til 1830 eller 2000 på hverdager, og fra 0900 til 1600 eller 1700 på lørdager. På søndager er de fleste stengt, unntaket er nevnte Shop Ville.

Ikke glem at du betaler 7,6% moms, og at du på alle kjøp over 400 sveitserfranc, eller cirka 2000 kroner, kan få refundert momsene ved utreise. Ikke alle forretninger har momsrefusjonsordning, så se etter Tax Free Shopping-merket ved inngangen hvis du skal kjøpe dyre produkter. Husk å få med deg et utfylt og stemplet skjema og kvittering.

Spise i Zürich

Mange assosierer sveitsisk mat med fondue. Fondue er som oftest basert på ost, men tilbys også med olje eller sjokolade. Vil du prøve ut dette, kan vi anbefale **Adlers Swiss Chuchi**, ved Hotel Adler i krysset Niederdorfstrasse og Rosengasse. Prisene starter på rundt 150 kroner per person. Bordreservasjon anbefales.

Men matretten som er mest typisk for akkurat Zürich, er utvilsomt **Zürigschnätzlets**. Dette er kalvekjøtt i en saus av fløte og vin. Som tilbehør bør du prøve **rösti**, en slags tykk pannekake av potetmos. Rösti serveres også som hovedrett, men da gjerne krydret med ost, løk og bacon. Og vi skal selvsagt ikke glemme sveitserosten, eller Emmenthal, som har en av hedersplassene i det sveitsiske kjøkken.

Vil du prøve noe virkelig lokalt, så finn veien til den gamle klassikeren **Rheinfelder Bierhalle** i Niederdorfstrasse 76, som virkelig innfrir alle dine forventninger og fordommer om alpelandet. Sveitsisk mat og billig øl på menyen, og i lokalet er det hvitt taklys og lange trebenker som man gjerne deler med sidemannen. Så erkesveitsisk at du nærmest forventer at en herremann med tyrolerhatt og lederhosen hvert øyeblikk spretter opp på bordet og jodler.

Vær oppmerksom på at dette lokalet kan være ganske røykfyllt, i skrivende stund har sveitserne enda ikke innført noen røykelov.

En annen svært sveitsisk, men litt finere restaurant er **Zeughauskeller** i Bahnhofstrasse 28a, rett ved Paradeplatz. I en bygning fra 1400-tallet har denne kjellerrestauranten i 85 år servert tradisjonell sveitsisk mat, ofte tilberedt etter flere hundre år gamle oppskrifter.

Blant byens mest fasjonable restauranter er **Sein**, som ligger i Schützengasse 5, like ved togstasjonen.

Sein er kjent for en kreativ, og de har de også et godt utvalg for vegetarianerne.

Zürich er forøvrig hjem for Europa første vegetarrestaurant. **Hiltl** åpnet allerede i 1898, og ligger i Sihlstrasse 28.

Er du i det vågale hjørnet og vil prøve noe helt utenom det vanlige, så velger du restauranten **Blindekuh**, eller på godt norsk **Blindebukk**. Her serverer blinde kelnerer deg mat som er lagd av blinde kokker, og du sitter i stummende mørke og spiser noe du ikke aner hva er eller hvordan det ser ut. Hvordan interiøret ser ut? Vi aner ikke! Adressen er Mühlbachstrasse 48.

Drikke i Zürich

Sveits er kanskje ikke det landet du først tenker på når det er snakk om vin, men det er flere vindistrikter i landet. De fleste ligger riktignok vest i Sveits, rundt Geneve og Neuchatel, og i Ticino i sør. Du har antagelig aldri hørt om noen av merkene fordi det ikke eksporteres ut av landet, men Riesling X Sylvaner er en grei og populær hvitvin. De røde vinene er ikke all verden.

Sveitserne er også entusiastiske over sin **Rivella**, en lokalprodusert leskedrikk med kullsyre, men basert på melkeprodukter, og inneholder dermed laktose.

Prøv også sjokolademelkedrikken **Ovomaltine**, som har en over hundre år lang tradisjon i Sveits, og som stadig er populær.

Det største bryggeriet i Sveits er **Feldschlösschen**, som blant annet produserer det milde pilsnerølet med samme navn. På den andre enden av skalaen har du kruttønna **Samichlaus**, et av verdens sterkeste ølmerker på 14%. Det produseres (heldigvis) bare til jul, derav navnet som betyr **Julenissen**. Vi har også sansen for den lyse pilsen **Unser Bier** fra Basel, og **Appenzellers Naturperle**.

Med barn i Zürich

Selve Zürich by har ikke så mange attraksjoner rettet spesielt rettet mot barn, men det burde likevel ikke være noe stort problem for en familie å få tiden til å gå.

Dyrehager og leketøysmuseum

Reiser du med barn, så sørg for å legge turen innom Zürichs økologiske dyrehage, som regnes som en av Europas beste takket være at dyrene lever i et så naturlig miljø som mulig. Det er også blitt gjenskapt en regnskog innendørs i **Masoala Rainforest**, like ved dyrehagen. Dyrehagen har åpent 365 dager i året fra 0900. Den stenger 1800, eller 1700 i perioden november-februar.

Masoala Rainforest åpner alltid 1000. Inngangsbilletten koster rundt 110 kroner for voksne, 55 kroner for barn under 16 år, og 80 kroner for ungdom mellom 16 og 25 år.

Foreldrene vil antagelig ha like stor glede som barna av et besøk på Zürichs leketøysmuseum, som tar et nostalgisk blick på barnas tidsfordriv i årene før PC-spill og mobiltelefoner. Her utstilles over 1200 antikke leketøy fra hele Europa. Gratis adgang, åpent fra 1400 til 1700 på hverdager, 1300 til 1600 på lørdager. Gå opp Rennweg, en av Bahnhofstrasses sidegater, til Fortunagasse 15.

Parker og aktivitetssentre

Like sørøst for sentrum, på odden Zürichhorn ut i Zürichsee, er det mange attraksjoner. Dette er en park hvor byens innbyggere gjerne samles for å bade, grille eller bare treffes. Få med deg maskinskulpturen Heureka, restauranten Lake Side og de kinesiske hagene. Du kan ta båt hit fra Bürkliplatz eller Landesmuseum.

I Goldingen, rundt 45 minutters kjøring øst for Zürich, ligger sport- og fritidssenteret **Atzmännig**. Her er det aktiviteter for barn i alle aldre, med en gigantisk rutsjebane, trampoliner, lekeplasser, stolheis og en liten dyrehage hvor barna kan få hilse på esler eller minigeiter. Inngangsbilletten koster rundt 45 kroner for voksne og 25 for barn under 16 år. Åpningstidene varierer med ukedager og årstider, så sjekk hjemmesiden

På matfronten vil du garantert ikke støte på noen problemer. Sveitsisk mat er ikke fremmedartet for barna, og slår de seg vrang, er du aldri langt unna en McDonalds eller Pizza Hut. Det er heller ikke langt mellom de offentlige toalettene, som faktisk vanligvis er rene og velholdte.

Leiebil i Zürich

Det er lett å komme seg til og fra Zürich med bil, men hvis du ikke har tenkt deg utenfor bygrensene i løpet av besøket ditt, er bil bare en belastning.

Leiebil er, som det meste annet i Sveits, forholdsvis dyrt sammenlignet med resten av kontinental-Europa, og kjøring i Zürichs bygater vil antagelig ta like lang tid som byens svært godt utbygde kollektivnett. Med et dagskort til rundt 40 kroner kan du bruke alt av Zürichs busser, trikker, lokaltog og båter, som stort sett går frem til midnatt.

Sveits er et utrolig vakkert land. Hovedveiene holder høy standard og du vil oppleve bra kjørekultur.

I alpene kan du oppleve kjøreturer som får deg til å glemme det norske vestlandet og en natur som gir varige gode minner

Vi foreslår følgende utflukter med leiebil:

Liechtenstein (ca 115 kilometer)

På grensen mellom Sveits og Østerrike ligger Liechtenstein, et lite land med vakkert fjellandskap og cirka 34000 innbyggere. De deler språk (tysk), grensekontroll og valuta med sveitserne, men er ellers svært nasjonalbevisste. Hovedstaden Vaduz har bare 5000 innbyggere og er en liten by du blir lommekjent i på et kvarter. Her ligger prinsens slott og de fleste av landets musèer. Har du ikke bil, kan du ta tog til Sargans, og fra der buss til Vaduz.

Zurich ligger vakkert til ved innsjøen Zurichsee, men du kan også bruke Zürich som base for mange flotte utflukter i Sveits og landene rundt.

Luzern (ca 65 kilometer)

Hvis du reiser til Sveits for å oppleve Alpene, er nok Luzern et litt bedre valg enn Zürich. Rett ved denne nydelige byen med rundt 60000 innbyggere kan du ta taubane opp på det 2132 m høye fjellet Pilatu , eller et cruise på innsjøen Vierwalstättersee.

Byens fremste landemerke er den 204 meter lange trebroen Kapellbrücke som opprinnelig ble bygget i 1333. Luzerns gamleby, med bymurer og trange gater er et fortryllende sted å sette seg ned med en kaffe eller øl med en fin utsikt mot fjellene som omgir byen. Det går også tog fra Zürich Hauptbahnhof hver halvtime, turen tar en times tid.

Rapperswil (ca 45 kilometer)

Rapperswil er en hyggelig liten by med ca 24000 innbyggere beliggende i den andre enden av Zürichsee. Byen omtales ofte som Rosenstadt (Rosebyen) på grunn av de usedvanlig mange rosene i byens parker. Det finnes også en egen rosehage.

Rapperswils gamleby domineres av det gamle slottet, som har en historie som strekker seg tilbake til 1200-tallet. Byen har også et av verdens svært få sirkusmusèer. Museet åpnet allerede i 1919.

Wengen (ca 135 kilometer)

Et av Sveits fremste vintersportsteder er Wengen, snaue to timers kjøring sørvestover fra Zürich. Dette er en liten landsby med bare 1400 innbyggere, men i høysesongen er det over 10000 mennesker her. Wengen er bilfri, men elektriske busser og trikker frakter turistene til skianleggene. Selv om skalom er hovedaktiviteten, kan du også bruke skøytebanen, prøve deg på curling eller gå på en av de mange turstiene rundt Wengen.

Wengen er naturligvis også verdt å besøke om sommeren.

Sport i Zürich

Fotball i Zürich

Fotball er populært i Sveits, selv om landet ikke utgjør noen stormakt i internasjonal sammenheng, per juni 2008 ligger sveitserne på en 44. plass på FIFAs verdensranking. Deres mest kjente spillere er Philippe Senderos (Arsenal) og Stephane Henchoz (Liverpool, Celtic, Blackburn). Zürich er på flere måter fotballhovedstaden i Sveits. Her holder det sveitsiske fotballforbundet til, og det gjør også to av landets fremste og eldste fotballklubber; FC Zürich og Grasshopper Club Zürich.

Grasshopper, eller GC som de også kalles, er Sveits mestvinnende klubb gjennom tidene, og de har vunnet serien 27 ganger og den sveitsiske cupen 18 ganger. Tilsvarende tall for erkerivalene FC Zürich er 11 og 7 ganger, og de er regjerende mestere per 2008. I Europa har det gått atskillig mer trått for begge. Både FC Zurich og Grasshopper spiller sine hjemmekamper på 30000-seteren Letzigrund Stadion, som også var EM-stadion i juni 2008. I anledning fotball-EM ble arenaen kraftig renoveret, og det fremstod i ny drakt september 2007. Letzigrund Stadion ligger et par kilometer vest for togstasjonen.

Golf i Zürich

En drøy mil sørøst for sentrum, i forstaden Zumikon, ligger landets mest prestisjetunge golfbane, Golf & Country Club Zürich. Du kan spille der på ukedager frem til 1300 hvis du: a) forhåndsbooker minst 24 timer i forveien b) har et handicap på 24 eller mindre c) et medlemskort i en annen golfklubb og d) råd til å betale et greenfees fra rundt 1000 kroner. Eventuelt kan du prøve deg på Kyburg Golf, 20 minutter fra Zürich.

Skisport ved Zürich

Slalåm, utfor og andre skiaktiviteter er enormt stort i alpelandet Sveits. Utøvere som Pirmin Zurbriggen, Paul Accola og Franz Heinzer har sørget for at alpint er førstedretten i Sveits. Det ligger mer enn 50 skisteder i en omkrets på ca 2 timers kjøring fra Zürich. Her finnes noe for enhver smak. Busser bringer deg som regel direkte fra flyplassen til skistedene dersom du ønsker det. Ellers er det enkelt å komme til skistedene fra Zürich sentrum.

De mest kjente skianleggene like ved Zürich er kanskje Wengen (2 timer), Davos (2 timer) og Adelboden (2 timer). Nærmest er Sattel Hockstuckli (1 time) og Beckenried (1 time).

Tennis i Zürich

Takket være suksessen til sveitsiske tennisspillere som Roger Federer og Martina Hingis, har også tennis blitt en svært populær sport. I Sveits spiller "alle" tennis, og det er populært å se tennis på TV og som tilskuer på turneringer som arrangeres i Zürich eller nærliggende byer.

Attraksjoner i Zürich

Lindenhof

Mellom elven Limmat og Bahnhofstrasse ligger Lindenhof, åsen som på mange måter symboliserer Zürichs spede begynnelse. Her bygde romerne sin festning som var tollstasjon mellom Romerriket og Gallia. I dag er det ikke stort igjen av festningen, men følger du den brosteinsbelagte Lindenhofstrasse, vil du se eldgamle romerske steintavler og gravsteiner langs veien. Fra den store terrassen har du fin utsikt mot elven og Zürichs østre bydeler. Her er også en park med lekeplass, og flere store sjakkbrett med halvmeter store brikker. Legg merke til statuen på en sokkel, til ære for byens kvinner som kjempet mot tyske invasjonstyrker i 1291.

Landesmuseum

Rett ved togstasjonen ligger Sveits Nasjonalmuseum, som har landets største kulturelle samling. Den tar for seg historien til Sveits fra forhistorisk tid, via middelalderen til våre dager. Musèet ligger i en imponerende bygning med mange tårn, og stod ferdig i 1898. Museet har også en stor og trivelig park, som er omgitt av elvene Limmat og Sihl på to av tre sider. Åpent 1000 til 1700 tirsdag til søndag, og til 1900 på torsdager. Inngang 50 kroner, gratis for barn. *Museumstrasse 2.*

Grossmünster

Zürichs fremste og Sveits største kirke skal ifølge legenden være grunnlagt av Karl den Store, eller Charlemagne (742-814), da hesten hans knakk sammen over gravene til Zürichs helgener Felix og Regula. Dagens bygning sto ikke ferdig før på 1300-tallet. De karakteristiske tvillingspirene ble bygget rundt 1490. For ti kroner kan du ta trappene opp det ene tårnet og få en aldeles strålende utsikt over området. Åpen daglig fra 0900 til 1800, eller 1000 til 1700 i perioden november-mars. *Zwingliplatz.*

Rietberg Museum

I en stor historisk villa med en tilhørende glasspaviljong i gaten Gablerstrasse 15 finner du en av verdens største samlinger av asiatisk kunst. Også avdelinger med kunst fra Afrika og pre-columbiske Amerika. Åpent fra 1000 til 1700 tirsdag til søndag, langdag til 2000 på onsdag og torsdag. Stengt mandager. Inngang 80 kroner for voksne, gratis for barn inntil 16 år.

St Peterskirken

Det har stått en kirke på dette stedet ved foten av Lindenhof siden 700-tallet, men dagens barokke kirke ble innviet i 1706. Klokketårnet er et landemerke du kan se fra nesten hele byen, og urskiven på dette tårnet er verdens største, med en diameter på 8,7 m. Foran inngangen ligger det idylliske lille torget St. Peterhofstatt.

Johann Jacobs Kaffemuseum

Siden 1984 har denne herskapsvillaen ved Zürichsees bredder huset noe så spesielt som et kaffemuseum. Det tar for seg alt kafferelatert, fra historien, kulturen rundt, populariteten gjennom tidene og fremstilling av kaffe. Musèet har åpent kun i helgene, fredag til søndag. Inngang rundt 25 kroner, 15 for barn. *Seefeldquai 17.*

Fraumünster

Zürichs eldste kirke er et forhenværende nonnekloster med røtter fra 853. Klosteret hadde handelsrettighetene i byen, samlet inn avgiftene og lagde myntene, og abbedissen her var i praksis byens fremste leder, kun underlagt keiseren. I dag fremstår den i gotisk drakt og er like kjent for sine steinglassvinduer signert den kjente kunstneren Marc Chagall, og det enorme kirkeorgelet med 5793 piper. Gratis adgang. *Münsterhof 2.*

Kunsthhaus

Det største kunstgalleriet i Sveits har verker fra 1400-tallet og opp til i dag, blant annet av Munch, Monet, Rodin og Picasso. Det finnes også en egen avdeling rettet mot barn.

Åpent fra 1000 til 2000 onsdag til fredag, og 1000 til 1800 lør/søn/tirsdag. Stengt mandager. Inngangsprisen varierer etter utstillingene, men vanligvis mellom 40 og 80 kroner for voksne, gratis for barn under 16 år. Heimplatz 1.

Zürich Zoo

Zürichs økologiske dyrehage regnes som en av Europas beste takket være at dyrene lever i et så naturlig miljø som mulig. Dyrehagen har åpent 365 dager i året fra 0900. Den stenger 1800, eller 1700 i perioden november-februar. *Zurichbergstrasse 221.*

Masoala Rainforest

Det er også blitt gjenskapt en regnskog innendørs i Masoala Rainforest, like ved dyrehagen. Masoala Rainforest åpner 1000, med inngangsbilletter som koster ca 110 kroner for voksne, 55 kroner for barn under 16 år, og 80 kroner for ungdom mellom 16 og 25 år. *Zurichbergstrasse 221.*

Museum Bäregasse

Dette musèet, beliggende i Bahnhofstrasses sidegate Bäregasse nr 20/22, tar for seg 1700-tallets Zürich, og presenterer hverdagen for vanlige mennesker som levde i denne byen på den. Åpent fra 1400 til 1800 onsdag til søndag. Langdag til 2000 på tirsdager, stengt mandager. Inngang 40 kroner, gratis for barn under 16 år.

Planlegg reisen hos Nettavisen!

I Nettavisens reisemagasin kan du oppdatere deg på det siste innen reisenyheter og hente inspirasjon til ferien din.

Finn reiseguides for de beste feriedestinasjonene, sjekk reiseværet og se hva som skjer i de største byene. Alt på www.nettavisen.no/reise

Reise Planeten

De beste reisetipsene produseres av Reiseplaneten.no Erfarne reiselivsfolk skriver hver uke nye reiseguides. Reiseguides som kan lastes ned av deg og brukes til inspirasjon før reisen, hjelp under reisen og til gode minner etter reisen.

Ønsker du mer informasjon om Reiseplaneten og Reiseplanetens produkter?

www.reiseplaneten.no
info@reiseplaneten.no

www.reiseplaneten.no

Copyright Reiseplaneten AS. Ingen del av denne reiseguide kan gjengis uten skriftlig tillatelse fra Reiseplaneten AS. Reiseguiden er forsøkt skrevet så korrekt som mulig og i beste hensikt. Husk at åpningstider, telefonnummer, webadresser, priser og navn kan endres. Reiseplaneten påtar intet ansvar for uleilighet, tap eller skade som inntreffer hos brukere av vår guider